

การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด*

AN APPICATION OF SEVEN PRINCIPLES OF SAPPURISADHAMMA TO THE
DEVELOPMENT OF COMMUNITIES BY THE NONGWAENG SUBDISTRICT
ADMINISTRATION ORGANTZATION, MUANG ROI ET
DISTRICT, ROI ET PROVINCE

พระอธิการไพฑูรย์ กนตสีโล (โปมิน)¹, พระครูกิตติวรารท²
Phra Atikarn Phaithun Kantaseelo (Pomin)¹, Phrakrukittiwathorn²
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.^{1,2}
Email : phaithun8789@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง 2) เพื่อศึกษากระบวนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาชุมชนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะผู้บริหาร บุคลากร เจ้าหน้าที่สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง และตัวแทนพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน รวมทั้งสิ้น 24 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1. การประยุกต์ใช้นั้นทำให้บุคลากรได้นำหลักธรรมดังกล่าวไปปรับใช้ใน ชีวิตให้ดีขึ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเขาเหล่านั้นให้เข้ากับชุมชนของตนเองอยู่นั้นให้ดีขึ้น 2. กระบวนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มิติเศรษฐกิจ เป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความยั่งยืนหมั่นเพียรประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเอง มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พออยู่ พอประมาณและพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเอง มิติด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นทาสทางวัตถุมากเกินไปและบริโภคนิยมซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสินเพิ่มมากขึ้น เกิดการทุจริตคอร์รัปชั่น เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่ง ที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาชุมชนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด การพัฒนาใด ๆ ก็ตามปัญหาและอุปสรรคนั้น ย่อมจะมีย่อมจะเกิดขึ้นเป็น

เงาตามตัวเลยทีเดียวนะ ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคมประเทศชาติหรือแม้แต่จะพัฒนาด้านวัตถุต่าง ๆ ล้วนแต่จะต้องมีปัญหาและอุปสรรคด้วยกันทั้งนั้น ดังนั้น การใช้หลักสัปปุริสธรรมข้อ อัตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักผล เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้น ๆ ย่อมเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

คำสำคัญ : 1. การประยุกต์ 2. หลักสัปปุริสธรรม 7 3. การพัฒนาชุมชน

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to study the concept of applying the Seven principles of Sappurisadhamma in community development. of the Nong Waeng Subdistrict Administrative Organization 2) to study the process of applying the Seven Sappurisadham principles in community development of the Nong Waeng Subdistrict Administrative Organization 3) To suggest guidelines for community development in the application of the Seven Sappurisadham principles of the Nong Waeng Subdistrict Administrative Organization. Mueang Roi Et District Roi Et Province This research is qualitative research. Data were collected through in-depth interviews. The informants included the management team, personnel, and subordinate officials. Nong Waeng Subdistrict Administrative Organization and representatives of monks' Local leaders, community leaders, a total of 24 figures/people. Data were analyzed by descriptive analysis.

The results of the research found that 1. The application made the personnel apply the said principles to their lives for the better, changing their behavior for the better and for their own community. 2. The process Apply the Seven principles of Sappurisadhamma in community development. of Nong Waeng Subdistrict Administrative Organization Mueang Roi Et District Roi Et Province's economic dimension is a self-sufficient economy. To have diligence and diligence in pursuing a career. to be self-reliant psychological dimension Sufficiency Economy focuses on the mind knowing enough, that is, just enough, living in moderation, and being satisfied with what one has. Be happy with what you get, don't be greedy. Sufficiency economy must start with yourself. Cultural dimension people's way of life The Sufficiency Economy aims to create a culture or way of life that is economical, frugal, has a simple life, is not extravagant, and is not too much a slave to material things and consumerism, which causes more debt. Corruption has occurred. It is one of the most serious social problems. that often undermines national security. 3) Suggestions for community development in the application of the Seven principles of Sappurisadhamma of the Nong Waeng Subdistrict Administrative Organization. Mueang Roi Et District Roi Et Province, any development has problems and obstacles. There will inevitably be a

shadow of it happening. Whether it is community development Developing society, the nation, or even developing various material aspects, there must be wisdom and obstacles as well. Therefore, using the principles of Sappuris Dhamma, Attanyuta, being one who knows cause and effect, comes in to help solve problems and obstacles. It is indeed a right and good thing.

Keywords : 1. Application 2. Seven principles of Sappurisadhamma 3. Community development

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันถูกกำหนดขึ้นในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย โดยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด มีบทบาทในการส่งเสริมความเป็นอยู่และสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นในหลาย ๆ ด้าน และมีส่วนสำคัญในการตอบสนองนโยบาย และแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ดำเนินการตามนโยบายของรัฐในเรื่องการกระจายอำนาจ เพื่อให้บริการสาธารณะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล คือดำเนินงานทั้งในด้านการพัฒนาตำบล และภารกิจที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย กล่าวคือ มาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการจัด เขตพื้นที่ในการปกครอง โดยชุมชนผู้จัดการปกครองเหล่านี้ไม่มีอำนาจอธิปไตยของตนเอง แต่มีสิทธิในการจัดการปกครองโดยกฎหมายได้ให้อำนาจไว้ ชุมชนเหล่านี้มีสิทธิจัดตั้งองค์กรที่จำเป็นสำหรับจัดการ ภารกิจต่าง ๆ ของตัวเอง โดยนัยดังกล่าวนี้ การดำรงไว้ซึ่งอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นจึงเป็น เงื่อนไขที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อการปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง อนึ่ง การปกครองท้องถิ่นต้อง ปลอดจากการควบคุมภายนอก เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่น (local community) สามารถบริหารกิจการของ ตัวเองได้อย่างอิสระ โดยความเป็นอิสระนี้ จะต้องครอบคลุมไปในทุกกิจกรรมของท้องถิ่นภายใต้เงื่อนไข แห่งกฎหมายของรัฐ และในฐานะที่ท้องถิ่นเป็นผู้ครอบครองอำนาจอธิปไตยส่วนหนึ่งของรัฐเอาไว้ ท้องถิ่นจึงต้องได้รับการดูแลคุ้มครองจากรัฐด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองการปกครองของตัวเองตลอดเวลา ดังนั้น การใช้อำนาจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นสามารถทำได้โดยผ่านการเลือกตั้ง และใช้มติข้างมากเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ เรื่องราวต่างๆ ของท้องถิ่น” (อุดม ทุมโฆสิต, 2551)

การปกครองท้องถิ่นชุมชนส่วนมากจะมีปัญหาในการบริการเรื่องทั่วไปของในตำบล ซึ่งจะแก้ปัญหายากยิ่งในด้านการให้บริการแก่ชุมชนในการลงพื้นที่ร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ชุมชนจึงมีนโยบายการแก้ไขปัญหา เช่น ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการกำจัดสารเคมี ด้วยเหตุนี้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จึงมีนโยบายในการจัดสรรเรื่องรถขนขยะในปัจุบันประมาณปี

2564 และในส่วนที่มีปัญหาในเรื่องน้ำประปาที่ไม่สะอาด ถนนทางเข้าในแต่ละหมู่บ้านมีความเป็นลูกรัง จำเป็นอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหานั้นที่เราจะต้องแก้ไขให้กับตำบลและชุมชนให้มีความสะดวกสบายจึงต้องนำหลักธรรมเหล่านี้เข้าไปปรับและประยุกต์ให้เข้ากับการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ด้านการปรับปรุงแก้ไขกับปัญหาที่เพิ่มมากขึ้น ในฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด นอกจากนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการจัดทำข้อเสนอแนะแผนพัฒนาล่วงหน้าเอาไว้เพื่อแก้ไขให้กับชุมชนที่เกิดปัญหาดังกล่าวด้วยแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการให้บริการสาธารณะแก่ ประชาชนในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มเติมแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผน โครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อดำเนินการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ประชาชนโดยส่วนรวมและเพื่อตอบสนอง แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ดังนั้น เพื่อให้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างมีคุณธรรมโดยมีหลักพุทธธรรมนำชีวิตอันเป็นคุณลักษณะสามารถทำหน้าที่เผยแผ่เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเชิงบูรณาการวิชาการทั้งทางโลก ทางธรรมนำ หลักสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง ธรรมที่ทำให้คนเป็นสัปปุริส หรือ เป็นคนดี มี 7 ประการ คือ 1) ธัมมัญญา (การรู้จักเหตุ) คือ การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์และความเป็นไปของชีวิตหรือรู้จักหลักความจริง จะคิด จะทำอะไรก็มีหลัก รู้ว่าเมื่อกระทำสิ่งนี้จะได้ผลตอบแทนเป็นความสุข เป็นต้น 2) อัตถัญญา (การรู้จักผล) หมายถึง เมื่อมีเหตุก็ย่อมมีผล เมื่อมีปัญหาอันใดเกิดขึ้นเราจะต้องใช้หลักเหตุผลมาพิจารณาปัญหาเหล่านั้น เพราะผลเกิดจากเหตุเสมอ การรู้จักเปรียบเทียบเหตุและผล 3) อัตตัญญา (การรู้จักตน) ความเป็นผู้รู้จักตน คือ รู้จักตนเองโดยฐานะ ภาวะ เพศ วัย ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมอื่นๆ มีศรัทธา ศีล สุตตะ จาคะ ปัญญา เป็นต้น 4) มัตตัญญา (การรู้จักประมาณ) หมายถึง ความพอดี ความพอเหมาะ พอสมควรการรู้จักประมาณ คือ การรู้จักทำทุกสิ่งทุกอย่างหรือดำเนินชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม เป็นต้น 5) กาลัญญา (การรู้จักกาล) หมายถึง การรู้จักเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมต่างๆ และรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องกับกาลเทศะ 6) ปริสัญญญา (การรู้จักชุมชน) คือ การรู้จักหมู่คณะหรือกลุ่มชนว่าดีหรือไม่ดีควรคบหาสมาคม ควรเข้าไปอยู่เป็นพวกหรือไม่ เมื่ออยู่ในชุมชนหรือที่ประชุมอื่นๆ 7) บุคคลปรปักษ์ัญญา (การรู้จักบุคคล) ได้แก่ การรู้จักประเภทบุคคลแต่ละคนว่าฉลาดหรือโง่ เป็นคนพาลหรือเป็นบัณฑิต (กถิน อรรถโยธิน, 2548)

ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะนำผลการวิจัยไปปรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับสัตบุรุษในการปกครองในตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด และปลูกจิตสำนึกในการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการปกครองผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีบทบาทมากขึ้นกว่าเดิมเท่าที่เป็นอยู่ สามารถถ่ายทอดและนำไปปฏิบัติให้กับประชาชนในตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถเพิ่มพูนนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้จริงมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษากระบวนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาชุมชนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้บุคลากรได้ทราบแนวคิดการนำหลักสัปปุริสธรรม 7 นำไปประยุกต์ใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ทำให้บุคลากรได้ทราบการเปรียบเทียบการนำหลักสัปปุริสธรรม 7 ไปใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.3 ทำให้บุคลากรได้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักสัปปุริสธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการปกครองบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 ทำให้ได้ทราบการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศและส่งเสริมการนำหลักสัปปุริสธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปกครองของหน่วยงานภาครัฐของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 17 กลุ่ม จำแนกเป็น คณะผู้บริหาร บุคลากร เจ้าหน้าที่สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง และตัวแทนพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ตามความสำคัญของเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้กำหนดบุคคลไว้ 17 กลุ่ม แนวทางการสัมภาษณ์หน่วยงานในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง สังกัดละ 1 คน จำนวน 17 คน และแนวทางการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาชุมชน จำนวน 7 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 24 รูป/คน และแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) กระบวนการพัฒนาของ พิสูจน์ ประทานชวโน และแนวคิดกระบวนการพัฒนาของ สรรเสริฐ วงศ์อุ่น มาบูรณาการเป็นกรอบในการวิจัย ดังนี้ กระบวนการพัฒนาชุมชน 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การวางแผน 3) การคาดการณ์ 4) การติดตามประเมินผล 5) การส่งเสริมความร่วมมือ 6) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาแนวความคิดการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การประยุกต์ใช้นั้นทำให้บุคลากรได้นำหลักธรรมดังกล่าวไปปรับใช้ในชีวิตให้ดีขึ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเขาเหล่านั้นให้เข้ากับชุมชนของตัวเองอยู่ดีขึ้นให้เกิดความทัดเทียมกับสภาพปัจจุบันและชุมชนอื่นสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในองค์กรนั้น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและค่านิยมของคนในสังคมให้มีกฎระเบียบแบบแผนสิทธิของกันและกันอย่างเสรีภาพอยู่ภายใต้ของกรอบกฎหมาย วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม นอกจากนี้ยังมีการสร้างระบบการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อบทบาทของท้องถิ่น องค์ของภาคเอกชน และประชาชนที่เป็นอยู่ในการพัฒนาแก้ไขปัญหาสังคมของชุมชนแบบองค์รวม และมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมของบุคลากรขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน และภาครัฐ ภาคประชาชนให้มีการพัฒนาศักยภาพให้มากขึ้นต่อองค์กรนั้น ๆ คือ ความเสมอภาคในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ระหว่างชุมชนต่าง ๆ ที่สังคมให้มีการพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ ต่อไป

6.2 ผลการศึกษากระบวนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มิติเศรษฐกิจ เป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความขยันหมั่นเพียรประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ พ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข มีจิตด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พออยู่ พอประมาณและพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเอง โดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคงโดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติตามทางสายกลาง หรือมัชฌิมาปฏิปทา มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอารัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน มิติด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นทาสทางวัตถุมากเกินไปและบริโภคนิยมซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสินเพิ่มมากขึ้น เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

6.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การพัฒนาใด ๆ ก็ตามปัญหาและอุปสรรคนั้น ย่อมจะมีย่อมจะเกิดขึ้นเป็นเงาตามตัวเลยทีเดียว ไม่ว่าจะพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม ประเทศชาติหรือแม้แต่จะพัฒนาด้านวัตถุต่าง ๆ ล้วนแต่จะต้องมีปัญญาและอุปสรรคด้วยกันทั้งนั้น ดังนั้น การใช้หลักสัปปุริสธรรมข้อ อุตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักผล เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาละอุปสรรคนั้น ๆ ย่อมเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เมื่อรู้ว่า ปัญหานี้เกิดขึ้นมาจากเหตุอันใด อุปสรรคนี้เกิดขึ้นมาจากเหตุอันใด เมื่อรู้เหตุแห่งปัญหาและอุปสรรคนั้นแล้วก็หาทางแก้ไข หาทางยุติให้ได้อุดช่องปิดทางอย่าให้เกิดขึ้นอีก แล้วหาทางพัฒนาชุมชนสังคมนั้น ๆ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในทุก ๆ ด้านให้มีความสุข ความเจริญ และความสำเร็จทุกประการเป็นชุมชน เป็นสังคมที่เพียบพร้อมเป็นสังคมที่

ชุมชน อยู่เย็นเป็นสุขกันทั่วหน้า นี่คือนโยบายของหลักธรรมคือ “อัตตัญญูตา” ในสัปปริสธรรม 7 ประการดังกล่าวแล้ว การแก้ไขปัญหและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนมีความจำเป็นที่จะนำหลักสัปปริสธรรม 7 นำมาใช้ในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะข้อ “อัตตัญญูตา” คือ นักพัฒนาจะต้องมองว่าการพัฒนาแล้วเกิดประโยชน์ที่ให้กับชุมชนคืออะไร หลักสัปปริสธรรมที่ว่า “อัตตัญญูตา” ก็คือต้องรู้ว่าสิ่งที่นำมาใช้นั้นประโยชน์คืออะไร ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักธรรม อัตตัญญูตา ที่เห็นได้ในการแก้ไขปัญหและอุปสรรคของการรู้ผลที่ตนได้รับว่าดีหรือชั่ว เมื่อรู้จักโทษหรือคุณที่ทำให้เราก็กแก้ไขจากต้นเหตุผลร้ายก็จะออกไป 1) การที่มีปัญหาหรืออุปสรรคโดยแก้ไขที่ต้นเหตุ 2) ผู้ดำเนินการต้องรู้จักข้อมูลที่ดีกิจกรรมนั้น ๆ และก็แก้ไขตรงจุดที่มีเรื่องนั้น ๆ 3) จะต้องตรวจตราทรัพยากรที่นำไปใช้ประกอบนั้น ๆ ว่าดีหรือถูกลักษณะหรือไม่อย่างไร 4.เมื่อเหตุดีและถูกต้องก็ย่อมเกิดผลดีแน่นอน 1) รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ที่ตามมาในอนาคต 2) รู้จักแยกแยะว่าสิ่งนี้ถูกหรือผิด 3) รู้จักใช้สติ และปัญญาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ใช้โดยการนำหลักธรรมมาปรับใช้เมื่อเกิดปัญหาเวลาอุปสรรค นอกจากนั้นกระบวนการการพัฒนา ความขัดแย้งทรัพยากรนั้น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามแนวทางที่เราวิเคราะห์ไว้ต่อไป

6.4 การแก้ไขปัญหและอุปสรรค ในการพัฒนาชุมชนโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม 7 โดยการใช้หลักธรรม (อัตตัญญูตา) ที่สำคัญนำไปใช้ข้ออะไรบ้าง การแก้ไขปัญหและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนมีความจำเป็นที่จะนำหลักสัปปริสธรรม 7 นำมาใช้ในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะข้อ “อัตตัญญูตา” คือ นักพัฒนาจะต้องมองว่าการพัฒนาแล้วเกิดประโยชน์ที่ให้กับชุมชนคืออะไร หลักสัปปริสธรรมที่ว่า “อัตตัญญูตา” ก็คือต้องรู้ว่าสิ่งที่นำมาใช้นั้นประโยชน์ที่เห็นได้ในการแก้ไขปัญหและอุปสรรคของการรู้ผลที่ตนได้รับว่าดีหรือชั่ว เมื่อรู้จักโทษหรือคุณที่ทำให้เราก็กแก้ไขจากต้นเหตุผลร้ายก็จะออกไป 1. การที่มีปัญหาหรืออุปสรรคโดยแก้ไขที่ต้นเหตุ 2. ผู้ดำเนินการต้องรู้จักข้อมูลที่ดีกิจกรรมนั้น ๆ และก็แก้ไขตรงจุดที่มีเรื่องนั้น ๆ 3. จะต้องตรวจตราทรัพยากรที่นำไปใช้ประกอบนั้น ๆ ว่าดีหรือถูกลักษณะหรือไม่อย่างไร 4. เมื่อเหตุดีและถูกต้องก็ย่อมเกิดผลดีแน่นอน

6.5 ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม 7 ในการพัฒนาท่านได้ อย่างไร โดยการนำหลักธรรม (อัมมัญญูตา) นำไปใช้ให้เป็นชุมชนที่สมบูรณ์แบบพื้นที่ชุมชนเมืองคือ ประชาชนในชุมชนยังมีบางส่วนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในด้านการจัดกิจกรรมในชุมชน ขาดความพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อชุมชน ส่วนพื้นที่อยู่ชุมชนเมืองยังมีที่อยู่อาศัยมีสภาพที่แออัดเพราะเกิดจากการขยายตัวของเมืองและแหล่งธรรมชาติ แหล่งเกษตรน้อยลงมีโรงงานบ้างในบางชุมชน ทำให้ชุมชนมีคนมาพักอาศัยมากขึ้นและประชาชนส่วนใหญ่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ชอบอยู่กับสิ่งเดิม ๆ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงเกิดภาวะขยี้ดในชุมชนที่ตนเองอยู่ และปล่อยน้ำเสียจากโรงงานและชุมชนลงในแม่น้ำลำคลอง ขาดการส่งเสริมในการอนุรักษ์ดูแลสิ่งแวดล้อม มีแต่นโยบายแต่ไม่มีการดำเนินการ น้ำประปาในชุมชนยังมีปัญหาน้ำไม่ไหลบ่อยครั้ง ถนนบางพื้นที่เช่นนอกเขตเมืองยังมีการชำรุดเสียหาย คนในชุมชนเมืองส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการดำรงชีวิตท่ามกลางความตึงเครียด ขาดความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันในชุมชน การบุกรุกพื้นที่ในการทำมาหากินในชุมชนเมือง ทำให้พื้นที่สีเขียวในตัวเมืองน้อยลง ซึ่งเป็นสภาพที่แตกต่างจากชุมชนชนบท ส่วนชุมชนชนบทยังขาดการดูแลเอาใจใส่ในด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน ถนนหนทางในชุมชนยังมีปัญหาหลายจุด แหล่งน้ำธรรมชาติควรจะมีการพัฒนาให้เกิดการใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด การ

จัดการในชุมชนเป็นการจัดการที่กระจุกอยู่ที่กลุ่มบุคคลทำให้ประชาชนส่วนมากไม่ได้รับประโยชน์ยังขาดอาชีพและมีอาชีพที่ไม่แน่นอนต่อรายได้ ขาดการเอาใจใส่ประชาชนในชุมชนขาดจุดประชาสัมพันธ์ หรือพื้นที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารล่าช้า ปัญหาเศรษฐกิจคนในชุมชนบางส่วนขาดแรงจูงใจขาดความกระตือรือร้นต่อการพัฒนาตนเอง ส่วนมากยึดติดอาชีพเดิม ๆ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงขาดองค์ความรู้ความเข้าใจที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีแต่รอคอยเพื่อให้ทางภาครัฐเข้าไปช่วยเหลือ เพราะในตำบลหนองแวงอาชีพลึก คือ ปลุกยาเตอร์กีช ทำนา ทำสวน อาชีพเสริม อุตสาหกรรมในครัวเรือน คือคนในชุมชนยังขาดความร่วมมือกัน

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 จากผลการศึกษาแนวความคิดการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการประยุกต์ใช้นั้นทำให้บุคลากรได้นำหลักธรรมดังกล่าวไปปรับใช้ในชีวิตให้ดีขึ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเขาเหล่านั้นให้เข้ากับชุมชนของตนเองอยู่ให้ดีขึ้นเพื่อให้เกิดความทัดเทียมกับสภาพปัจจุบันและชุมชนอื่นสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในองค์กรนั้น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและค่านิยมของคนในสังคมให้มีกฎระเบียบแบบแผนสิทธิของกันและกันอย่างเสรีภาพอยู่ภายใต้ของกรอบกฎหมาย วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามที่เป็นเช่นนั้นเพราะนอกจากนี้ยังมีการสร้างระบบการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อบทบาทของท้องถิ่น องค์ของภาคเอกชน และประชาชนที่เป็นอยู่ในการพัฒนาแก้ไขปัญหาสังคมของชุมชนแบบองค์รวม และมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมของบุคลากรขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน และภาครัฐ ภาคประชาชน ให้มีการพัฒนาศักยภาพให้มากขึ้นต่อองค์กรนั้น ๆ คือ ความเสมอภาคในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ระหว่างชุมชนต่าง ๆ ที่สังคมให้มีการพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ ต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกาพงษ์พัฒน์ ขวโน อภิชาติ แสงอำพร และวันชัย สุขตาม (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ผลการวิจัยพบว่าสภาพทั่วไปของหลักการใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 นำไปปรับใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้ดีขึ้นและทัดเทียมกันสภาพปัจจุบันและชุมชนให้ดีขึ้นกว่าเดิม

6.2 จากผลการศึกษากระบวนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ามีมิติเศรษฐกิจ เป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความยั่งยืนมั่นคงเพื่อยุติการประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ

มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พออยู่ พอประมาณและพอใจในสิ่งที่ได้ ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเอง โดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคงโดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติตามทางสายกลาง หรือมัชฌิมาปฏิปทา

มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอาัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน

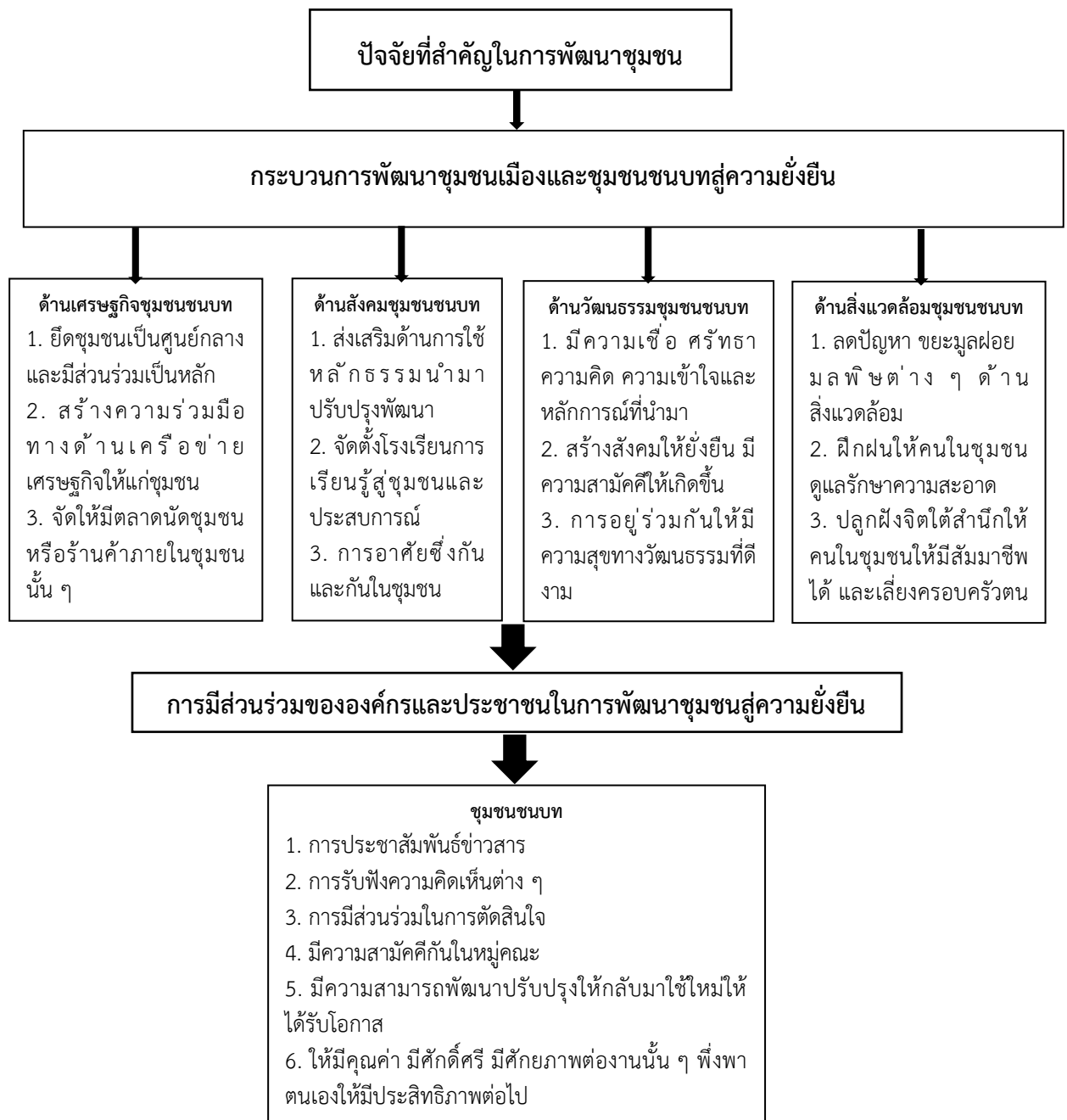
มิติด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อดออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นทาสทางวัตถุมากเกินไปและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสินเพิ่มมากขึ้นที่เป็นเช่นนี้เพราะชุมชนมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต แนวทางการปฏิบัติ จึงเป็นที่มาของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหา การวางแผน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงมีส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล ฉายะวัฒนะ (2554) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงเป็นการจัดแผนยุทธศาสตร์ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายอย่างแท้จริง โดยอาศัยปัจจัย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการ จัดการ การนำหลักสัปปุริสธรรมมาบูรณาการในการการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการ บริหารงานของผู้บริหารต่อบุคลากรในองค์กรให้เกิดประสพผลสำเร็จได้อย่างดีมีคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวางแผนการพัฒนา ซึ่งเป็นการร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาอันไม่พึงประสงค์ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม กล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมกระบวนการพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการพัฒนาทางเลือกใหม่ ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกกลุ่มคนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งพาอาศัยกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้จากความมุ่งหมายหลักการพัฒนา

6.3 จากข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาชุมชนการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมะนังร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนมีความจำเป็นที่จะนำหลักสัปปุริสธรรม 7 นำมาใช้ในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะข้อ “อิตถัญญตา” คือ นักพัฒนาจะต้องมองว่าการพัฒนาแล้วเกิดประโยชน์ที่ใดกับชุมชนคืออะไร หลักสัปปุริสธรรมที่ว่า “อิตถัญญตา” ก็คือต้องรู้ว่าสิ่งที่นำมาขึ้นประโยชน์คืออะไร ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักธรรม อิตถัญญตา ที่เห็นได้ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการรู้ผลที่ตนได้รับว่าดีหรือชั่ว เมื่อรู้จักโทษหรือคุณที่ทำให้เราก็กู้จากต้นเหตุผลร้ายก็จะออกไป 1) การที่มีปัญหาหรืออุปสรรคโดยแก้ไขที่ต้นเหตุ 2) ผู้ดำเนินการต้องรู้จักข้อมูลที่จัดกิจกรรมนั้น ๆ และก็แก้ไขตรงจุดที่มีเรื่องนั้น ๆ 3) จะต้องตรวจตราทรัพยากรที่นำไปใช้ประกอบนั้น ๆ ว่าดีหรือถูกลักษณะหรือไม่อย่างไร 4.เมื่อเหตุดีและถูกต้องก็ย่อมเกิดผลดีแน่นอน 1) รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ที่ตามมาในอนาคต 2) รู้จักแยกแยะว่าสิ่งนี้ถูกหรือผิด 3) รู้จักใช้สติ และปัญญาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ใช้โดยการนำหลักธรรมมาปรับใช้เมื่อเกิดปัญหาเวลาอุปสรรค นอกจากนั้นกระบวนการการพัฒนา ความขัดแย้งทรัพยากรนั้น ๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะที่เห็นได้ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการรู้ผลที่ตนได้รับว่าดีหรือชั่ว เมื่อรู้จักโทษหรือคุณที่ทำให้เราก็กู้จากต้นเหตุผลร้ายก็จะออกไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระณัฐพงษ์ภักดิ์จรรยา (พลเวียง) (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ผลการวิจัยพบว่า 1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำคุณสมบัติของผู้นำตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไป ประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ แล้วเกิดมีผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานมาน้อยเพียงใด 2) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี เช่น สัมภาษณ์แบบเชิงลึก การสังเกตการณ์โดยมีส่วนร่วม เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน 3) ควรศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

8. องค์ความรู้ใหม่

ในการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำรูปแบบปัจจัยที่สำคัญนำมาศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอมือร้อยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้คนในชุมชนมีโอกาสได้รับประสบการณ์รูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในการถอดบทเรียนให้กับชุมชนได้นำไปพัฒนาชุมชนต่อไป

9.1.2 ภาครัฐ ควรมีการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น การทอผ้าของกลุ่มโอท็อป การจักสาน กลุ่มวิสาหกิจ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ดำเนินการให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นระบบ และครอบคลุม เพื่อง่ายต่อการเรียนรู้และถ่ายทอดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ประชาชนควรมีเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพเหมาะสม คุ่มค่าเพียงพอต่อความต้องการและได้ใช้เต็มประสิทธิภาพ

9.2.2 ประชาชนควรมีอาชีพที่มั่นคงและเสมอภาคทางสิทธิประโยชน์ในการทำมาหากิน มีรายได้เพียงพอต่อรายจ่าย

9.2.3 ประชาชนควรมีแหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เพียงพอต่อความต้องการ

9.3.4 ประชาชนเมื่อพบปัญหาควรมีวิธีแก้ไขปัญหามีสติในการแก้ไขปัญหาได้ตามหลักคำสอนของศาสนา

9.4.5 บุคลากรในครอบครัวทุกคนควรมีความรักใคร่ ประองดอง กล่อมเกลียว และมีความรักสามัคคีซึ่งกันและกัน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการพัฒนาชุมชนสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อสรุปที่สามารถนำไปปรับใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

9.3.2 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมสร้างพลังของชุมชน ในกระบวนการพัฒนาชุมชนตามหลักพัฒนาที่ยั่งยืน ให้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาชุมชนต่อไป

10. เอกสารอ้างอิง

กลิน อรรถโยธิน. (2548). *ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม*. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). *เรียนรู้: วิถีสู่ความสำเร็จ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชส มีเดีย.

ชิต นิลพานิช และกุลธณ ธนาพงศธร. (2532). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน*. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2561. จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/article/download>

ธีรวุฒิ ไศภิชฐกุล. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. ฉะเชิงเทรา : เอ็มเอ็นคอมพิวออฟเซต.

- ประทาน คงฤทธิศึกษาธิการ. (2535). **การปกครองท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภา.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2531). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ อาศัยบุญ. (2551). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตตำบลไร่น้อย
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พงษ์ชัย พรสุโรจน์. (2550). **กิจกรรมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด
สมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร.
- พระจำรัส ฐิตธมโม. (2554). **การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารจัดการชุมชน
กรณีศึกษา ชุมชนวัดใหม่พิเรนทร์ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระณัด วฑฒโน (บุตรสวัสดิ์). (2551). **การวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7.**
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาสุสันต์ สุขเมธี (ธรรมมา). (2560). **ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารส่วนตำบล
ทางขวาง อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น**. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราช
วิทยาลัย สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 6(1). 551-560.

11. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหมกุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตาจากรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหมกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ได้เปิดสอน
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ขออนุโมทนา
ขอบคุณคณะกรรมการทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย อีกทั้งเสียสละเวลาในการชี้แนะแนวทาง
ตลอดจนการตรวจแก้ไขจนสำเร็จ ผู้วิจัยขออนุโมทนาขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ พระครูกิตติวราร, ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และพระเทพวชิรมล, ดร.
เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด (ธ) พระครูสมุห์ ศิลาศักดิ์ สุขเมธี, ดร.ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด
นายทรัพย์อนันต์ รัตนลัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง นางริศร พงศ์สุวรรณ อาจารย์
ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ดร. ปิยะสุดา เพชรเวช อาจารย์ประจำ ที่ได้อนุเคราะห์เป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และกรุณาให้ความรู้และคำแนะนำตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ ใน
การวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณ พระเทพวชิรวิมล, ดร. เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด (ธ) และพระครูสุวรรณสรานุกิจ เจ้าคณะอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ที่ได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างยิ่ง

อนุโมทนาขอบคุณคณาจารย์ สาขาการปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ทุกท่านที่ได้สันทิประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาในสาขา ที่กรุณาให้กำลังใจรวมทั้งความห่วงใยที่มอบให้ผู้วิจัยตลอดในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน